

Луцик Анатолій Ігорович

к.е.н., доцент кафедри податків та
фіскальної політики,

Тернопільський національний
економічний університет

ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ ТА ПОДАТКОВИХ РЕФОРМ

Розвиток оподаткування в сучасній Україні вже має досить тривалу історію, оскільки триває більше двадцяти років. За цей період податкове законодавство та податкова система зазнавали неодноразових змін. Не всі зміни сприяли покращенню адміністрування податків та соціально-економічного стану країни.

Питання адміністрування податків розглядали такі науковці як: В. Андрущенко, З. Варналій, С. Захарін, Т. Єфименко, Ю. Іванов, В. Карпова, А. Кізіма, А. Крисоватий, В. Луніна, С. Онишко, В. Опарін, А. Селіванов, А. Соколовська, В. Суторміна, С. Терещенко, О. Тимченко, В. Федосов. Але рівень життя в країні та економічний стан підприємств свідчить про присутність багатьох невирішених проблем. Сфера державних фінансів та процес адміністрування податків безпосередньо впливають на рівень соціально-економічного розвитку. Проблеми, що присутні у сфері взаємовідносин платників податків та податкових органів зумовлюють необхідність подальших досліджень.

Виходячи з сутності процесу адміністрування податків варто виділити такі його функціональні елементи: реєстрація та облік платників податків; облік податкових платежів; інформаційно-аналітична робота, роз'яснення податкового законодавства та обслуговування платників податків; податковий контроль.

Прийняття Податкового кодексу України (ПКУ) внесло як позитивні, так і негативні зміни до цих функціональних елементів. Позитивним, зокрема, є законодавче регламентування у єдиному правовому акті – Податковому кодексі України обліку платників податків, податкового контролю та перевірок, інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності податкових органів та податкових консультацій.

До негативних правових аспектів адміністрування податків варто віднести присутність великої кількості підстав для здійснення позапланових податкових перевірок, а також законодавчого закріплення фактичних перевірок, які подібні до колись існуючих оперативних перевірок. Адже це особливо не узгоджується з визначеним стратегічним напрямком розвитку податкової служби – переходу від фіскального органу до сервісної служби.

Ще однією негативною, на перший погляд незначною, новацією ПКУ є заборона перенесення терміну сплати податків у випадку, якщо такий термін припадає на вихідний чи святковий день. Таким чином держава потурбувалась, щоб платник все-таки швидше, а не пізніше сплачував податкові зобов'язання з

податкових платежів. Нелогічним, у зв'язку з цим, є надане право платнику переносити термін подання звітності на наступний робочий день у випадку, якщо термін подання припадає на вихідний або святковий. Враховуючи практику запровадження електронного декларування та електронних розрахунків по платежах зараз відносно не складно подавати звітність та сплачувати податки, але доречно застосовувати єдиний підхід до декларування і сплати податків. І цей підхід має передбачати існування ДПС України для платника як сервісної служби, а не навпаки. Тому варто встановити наступні, а не попередні терміни подання звітності та сплати податків.

Недосконалість адміністрування податків обґрунтовується також постійними змінами, що вносяться як до елементів податків, так і безпосередньо до адміністрування. Систематичним є порушення регламентованого у ПКУ порядку внесення змін – не пізніше як за шість місяців до початку бюджетного періоду в якому будуть діяти нові правила. Така нестабільність аргументує недосконалість сучасного податкового адміністрування.

В подальшому для розвитку адміністрування податків пропонуємо:

1) створити ефективну систему інформування населення з залученням «інтернет-комунікацій» щодо механізму адміністрування кожного податку та загальних правил адміністрування;

2) з метою поширення практики використання реєстраторів розрахункових операцій суб'єктами підприємницької діяльності необхідно пом'якшити санкції за вчинення несуттєвих порушень у сфері їх застосування, особливо в період запровадження дистанційного моніторингу касових операцій;

3) відмінити практику прогнозування податкових надходжень податковими органами і їх доведення до структурних підрозділів, фактично закріпивши цю функцію за центральним апаратом Міністерства доходів і зборів, або за підрозділами Міністерства фінансів України, які не наділені контрольними повноваженнями у сфері оподаткування.

Процес адміністрування податків має бути прозорим та однаково зрозумілим як для органів державної влади, так і для усіх видів платників податків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» від 21.12.00 р. № 2181-III.// Урядовий кур'єр від 21.02.2001 — № 33

2. Корецька-Гармаш В.О., Кулік А.В. Адміністрування податків: порівняльний аналіз після прийняття податкового кодексу./ В.О. Корецька-Гармаш, А.В. Кулік// Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2011. - № 7 (161) 2011. – С.74-80.

3. Податковий Кодекс України від 23.12.10 р. № 2856-VI.// Відомості Верховної Ради України від 08.04.2011 — 2011 р., № 13, / № 13-14, № 15-16, № 17/, стор. 556, стаття 112.